

GİRİŞİMCİ ADAYLARININ PSİKOLOJİK SERMAYELERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ*

Seda Nur BASTAK

*Doktora Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye
bastaksedanur@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0868-1029*

Doç. Dr. Bilgehan TEKİN

*Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, Türkiye
btekin@karatekin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4926-3317*

ÖZ

Bu çalışmada potansiyel girişimcilerin girişimcilik eğilimleri üzerinde psikolojik sermayenin önemi ve etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda oluşturulan anketler, üniversitelerin herhangi bir bölümünde okuyan ve yeni mezun olup bir işletme kurmayı planlayan kişiler üzerine uygulanmıştır. Toplanan veriler üzerinden frekans, faktör, regresyon ve bağımsız gruplar t testi gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda, psikolojik sermaye ve alt unsurlarından girişimci öz yeterliliği ve dayanıklılığın girişimcilik eğilimini pozitif etkilediği tespit edilmiştir. Çalışmada ayrıca psikolojik sermayenin alt boyutlarından dayanıklılık alt boyutunun kadın girişimci adaylarda daha yüksek olduğu görülmüştür. Umut, özyeterlilik ve iyimserlik alt boyutlarının ise cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmüştür. Erkek girişimci adaylarının kadın adaylardan daha fazla girişimcilik eğilimine sahip oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sermaye, Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi

JEL Kodları: M19, M130, L26

THE EFFECT OF PSYCHOLOGICAL CAPITALS OF ENTREPRENEUR CANDIDATES THEIR ENTREPRENEURSHIP TENDENCIES

ABSTRACT

In this study, it has been tried to determine the importance and effect of psychological capital on the entrepreneurial tendencies of potential entrepreneurs. Questionnaires created for this purpose were applied to people studying in any department of universities and newly graduated and planning to establish a business. Frequency, factor, regression and independent groups t test were performed on the collected data. As a result of the study, it was determined that entrepreneurial self-efficacy and resilience, which are among the psychological capital and its sub-elements, positively affect the entrepreneurial tendency. In the study, it was also found that the resilience sub-dimension, which is one of the sub-dimensions of entrepreneurial tendency and psychological capital, differed significantly between female and male entrepreneurial candidates; hope, self-efficacy and optimism sub-dimensions did not differ. Accordingly, it has been determined that male entrepreneurial candidates have more entrepreneurial tendencies than female candidates.

Keywords: Psychological Capital, Entrepreneurship, Entrepreneurial Tendency

JEL Codes: M19, M130, L26

*Bu çalışma, çalışmanın yazarları tarafından "3rd International Conference on Data Science and Applications (ICONDATA'20), June 25-28, 2020, Istanbul, TURKEY" başlıklı konferansta sunulmuş bildirinin yeniden gözden geçirilmiş halidir.

Gönderim Tarihi: 10.09.2021; Kabul Tarihi: 15.12.2021

Araştırma Makalesi – Copyright © İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi

1.GİRİŞ

İnsanoğlunun merakı sayesinde geçmişten günümüze kadar insan hayatını kolaylaştıran ve ona fayda sağlayan sayısız gelişme yaşanmış ve insanın başarıma içgüdüğü ve azmiyle bu unsurlar daha da geliştirilerek günümüze kadar ulaşmıştır. İnsanoğlu, sahip olduklarını geliştirme ya da daha iyisine sahip olma eğiliminde olduğundan dünyayı da sürekli olarak değiştirip, geliştirmektedir. Değişimden en çok etkilenen faktör ise yine insanın kendisidir. Birçok bilim dalı altında bu değişim ve dönüşüm süreçleri araştırılmakta, incelenmekte ve tahlil edilmeye çalışılmaktadır. Sosyal bilimler alanında bakıldığında, insan psikolojisinin yeni ve farklı yönleri keşfedilmeye çalışılırken iş dünyasına da yeni kavramlar kazandırılıp, yeni iş modelleri geliştirilmekte ve farklı girişim modelleri ortaya konulmaktadır (Yalçın, 2018: 1).

Teknolojide ve bilgi birikiminde yaşanan hızlı gelişmeler ve dönüşümler ile birlikte dünyada ülkeler arasındaki sınırların nispeten kalkmış olması işletmelerin rekabet zeminlerinin genişlemesine ve rekabetin artmasına neden olmaktadır. Böyle bir ortamda yeni kurulan işletmelerin hedeflerine ulaşabilmesi ve aynı zamanda verimliliği, etkinliği ve sürdürülebilirliği tesis edebilmeleri ve hayatta kalabilmeleri diğer faktörlerin yanı sıra insan unsurunun sahip olduğu özelliklerin incelenmesini de gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda Martin Seligman (1999) tarafından öne sürülen pozitif sermaye ve bununla bağlantılı olarak ortaya çıkan psikolojik sermaye, zaman içerisinde örgütlerde rekabetin ve etkinliğin bir gücü olarak dikkate alınmaya başlamıştır. Psikolojik sermaye, bireylerin psikolojik kaynaklarını ve psikolojik gelişimsel durumlarını ifade eder ve çalışanların performansı üzerinde etkilidir. İşletmelerin sürdürülebilir rekabet avantajı sağlamalarında, bireylerin girişimlerinin başarıya ulaşmasında ve başarılı birer girişimci olmalarında psikolojik sermayenin önemi gün geçtikçe daha iyi anlaşılmaktadır. Bireylerinin girişimlerinin başlamasında, sürdürülmesinde ve başarılı olmasında sosyal, kültürel ve duygusal sermayenin yanı sıra psikolojik sermayenin de etkisi son derece önemlidir. Psikolojik sermayenin “iyimserlik, dayanıklılık, öz-yeterlilik ve umut” olmak üzere dört alt boyutu vardır.

Psikolojik sermaye kavramı pozitif psikolojiden doğmuştur. Özellikle insanların doğal özelliklerinin iş hayatlarına nasıl aksettığının incelenmesini içerir. Luthans, Youseff ve Avolio (2007) psikolojik sermayeyi, insanların zor işleri başarılı bir şekilde yerine getirebilmeleri için yeterli çaba göstermede kendilerine güvenmeleri (öz yeterlilik), bugün ve gelecekte başarılı olacaklarına inanmaları (iyimserlik), başarılı olabilmek adına buldukları yolda ısrar etmeleri ve gerektiği durumlarda yeni alternatiflere başvurmaları (umut), problemlerle karşılaşıldığında başarıya ulaşmak için ayakta kalmaları (dayanıklılık) gibi özelliklerle nitelendirilen psikolojik durum olarak tanımlamışlardır.

Literatür incelendiğinde pozitif psikolojik sermayenin birçok iş çıktısına, olumlu tutumlara ve davranışlara yol açtığı ve çalışanların olumlu yönlerini vurgulayarak çalışanların işletmeye karşı güvenlerini arttırdığı görülmektedir. İşletmelerin ve bireylerin başarısına etki eden faktörlerin araştırıldığı çalışmalar da başarı faktörü genel olarak beşeri, sosyal, kültürel ve duygusal sermaye başlıklarında toplanmaktadır. Psikolojik sermaye bu unsurlardan bir diğeridir. Pozitif psikolojik sermaye işletme açısından birçok olumlu çıktıya yol açtığı gibi birey açısından bakıldığında kişilerin psikolojik sermaye düzeylerinin artmasının bireysel performansı arttırdığı yapılan çalışmalar ile kanıtlanmıştır. Psikolojik sermayenin insanın potansiyelini en üst düzeye çıkararak diğer sermaye türlerinin en optimum düzeyde kullanılmasına yardımcı olduğu görülmektedir.

Küreselleşen dünya ile birlikte yenilikçi ve yaratıcı özelliklere sahip ekonomik birimlerin artması girişimciliğin önemini arttırmaktadır (Ulucan, 2015:1). Günümüz iş dünyasında işletmeler ve kullandıkları kaynaklar birbirlerine oldukça benzer bir hale gelmiştir. İşletmenin çalışanları işletmeyi hedefine ulaştıran ve başarı elde etmesine yardımcı olan üretim faktörü olarak ele alınmaktadır. Çünkü örgüt içindeki çalışanların yaratıcılık, yeni fikir üretme ve mevcut iş ile süreçlerde değişim yaratarak katkı sağlama kapasitesine sahip olmaları bireylerin girişimci olma ve girişimcilik eğilimleri ile doğru orantılıdır (Akduru, 2020: 1168).

Literatürde iki farklı girişimcilik okulu bulunmakta ve girişimcilik tanımı bu okullara göre farklılık göstermektedir. Birinci okul ekonomi okuludur ve girişimciliği yeni işletmeler kurarak değer yaratma olarak tanımlar. İkinci okul ise eğitim okuludur ve burada girişimciliği bireylerin davranışları ele alınarak yenilikçi, üretken, risk üstlenen kişilerin işletmelere değer yaratması olarak ele alır (Balaban ve Özdemir, 2008). Bu tanımlardan yola çıkıldığında girişimcilik her ne kadar avantajlı görülse de bu sürecin birçok maddi ve manevi zorluğu vardır. Bireyler girişimcilik sürecinde zamanından, ailesinden, parasından, sosyal hayatından ödün vermek zorundadır ve sermayesini riske atmaktadır. Yapılan çalışmalarda sosyal, beşeri, ekonomik ve duygusal sermayenin rolü birçok kez ispatlanmıştır. Bununla birlikte, girişimcilik eğiliminde psikolojik sermayenin pozitif etkisinin olduğunu ve pozitif psikolojik sermayenin girişimcilerin daha başarılı olmalarına zemin hazırladığını öne süren çalışmalara da rastlanmaktadır.

Çalışmanın takip eden bölümlerinde öncelikle psikolojik sermaye, girişimcilik ve girişimcilik eğilimi kavramları üzerinde durulmuştur. Sonrasında ise bu kavramlardan yararlanılarak oluşturulan araştırma modeli ve hipotezler sunulmuştur. Çalışmanın sonucunda elde edilen uygulama sonuçları ve bulgular paylaşarak, çalışmanın sonuç bölümünde araştırmaya ilişkin neticeler, kısıtlar ve ileride yapılacak çalışmalara yönelik önerilere yer verilecektir.

Bu çalışmada psikolojik sermayenin “iyimserlik, dayanıklılık, öz-yeterlilik ve umut” olmak üzere dört alt boyutu bağlamında potansiyel girişimcilerin girişimcilik eğilimleri üzerinde psikolojik sermayenin önemi ve etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Online anket uygulaması ile toplanan veriler üzerinde öncelikle tanımlayıcı istatistiklere ve frekanslara bakılmıştır. Daha sonra faktör analizi, bağımsız gruplar t testi ve regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Anket uygulamasında, üniversitelerin herhangi bir bölümünde okuyan veya yeni mezun olmuş olup bir işletme kurmayı planlayan kişiler dikkate alınmıştır. Bu tespit yapılırken ankette yer alan “İlerde kendi işimi kurmayı planlıyorum.” ifadesine “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” cevabını veren katılımcı sayılarına bakılmıştır.

Çalışma sonucunda, psikolojik sermayenin alt unsurları olan girişimci öz yeterliliği ve dayanıklılığın girişimcilik eğilimini pozitif etkilediği tespit edilmiştir. Çalışmada ayrıca erkek girişimci adaylarının kadın adaylardan daha fazla girişimcilik eğilimine sahip oldukları tespit edilmiştir.

2. GİRİŞİMCİLİK

Girişim kavramı, sözlük anlamıyla “teşebbüs” ve “bir işe girişme” şeklinde tanımlanmaktadır. Girişimcilik kavramı ise sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş ile ülkelerin gelişim düzeylerine dikkat çeken bir kavram haline gelmiştir. Bu sayede işletmeler açısından önem arz etmektedir. Bu önem sayesinde girişimcilik üretim faktörleri arasında yerini almıştır (Mungan, 2013: 4). Fakat girişimcilik kavramı geçmişten günümüze birçok çalışmada konu edilmiş olmasına rağmen evrensel bir tanımı yapılmamıştır. Girişimcilik, bir fikir veya düşüncenin katma

değer yaratacak şekilde mal veya hizmete dönüştürülme süreci olarak tanımlanabilir (Yalçın, 2018: 42).

Girişimcilik kişinin zihninde oluşturduğu fikri geliştirmesi ve uygulamasıdır. Yani girişimci olan kişinin risk üstlenmesi, çevreyi analiz edebilmesi bu sayede fırsatları gözden geçirmesi, bu fırsatları değerlendirerek yenilik yapabilmesi gerekir (Ekici, 2016: 8). Bu süreç dinamiktir ve bu süreç dönüşümlü olarak tekrarlanmaktadır. Çünkü bireyler fikirlerini uygulamaya döküp başarı elde ettiklerinde sürekli yeni bir şey ekleme çabası içerisine girmektedirler.

Girişimcilik ve girişimcilik faaliyetlerinin ülke ekonomisine birçok katkısı bulunmaktadır. Yapılan girişimcilik faaliyetleri yeni istihdam alanları sağlayarak mal ve hizmet üretimini arttırmaktadır. Ülkelerin büyümesini ve gelişmesini sağlar ve başarılı girişimcilik faaliyetleri diğer bireylere örnek olmaktadır. Bunlardan en önemlisi ise ülkelerin rekabet gücünü arttırmaktadır (Ekici, 2016: 13).

Girişimciliği etkileyen faktörler ve girişimciliğin ekonomiye katkıları dikkate alındığında bu faaliyetlerin gelişmesi ve ilerlemesi için girişimcilere destek olunmalıdır. Türkiye’de girişimciliğin gelişmesine katkı sağlayan bazı kurum ve kuruluşlar şöyledir; Ticaret ve Sanayi Odaları, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), KOSGEB, Küçük Sanayi Geliştirme Teşkilatı, TÜBİTAK, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı, Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (Doğan, 2013: 117- 120).

2.1. Girişimcilik Eğilimi

Girişimcilik eğilimi ise bireysel faktörler ile çevresel faktörlerin birleşimiyle kişinin içinde uyanan kendi işini yapma arzusu ve kararıdır. Bu eğilim girişimcilik faaliyeti yolundaki süreçlerin tümünü ifade eder. Girişimdeki yenilikçilik, risk alma, hırs, özgün olma, rekabetçilik bunun bir göstergesidir (Mungan, 2013: 14). Bunlara ek olarak girişimcilik eğilimi, olay ve olgulara farklı açılardan bakabilme ve bu sayede fırsatları yakalayabilme, katma değer yaratabilme, kendine güveni üst düzeyde olan bireylerin çevrelerine karşı cesaret, zeka ve şans gibi bireysel yetenek ve özellikleriyle bir işe girişebilme niyetleri şeklinde de tanımlanabilir (Yalçın, 2018: 67).

Polas, Bhattacharjee, Raju ve Hossain (2019), girişimcilik eğiliminin, insanların girişimci davranışlar sergilemeye istekli olmalarını, girişimci eylemlere yönelmelerini, serbest meslek sahibi olmalarını ve yeni girişim kurmalarını ifade ettiğini bildirmişlerdir (Phuong ve Hieu, 2015; Oguntimehin ve Olaniran, 2017). Bazı durumlarda bireylerde girişimci olma eğilimi söz konusu olmasına karşın herhangi bir girişimcilik faaliyetine katılmadıkları gözlenmektedir (Mohamad vd., 2015). Liñán ve Fayolle (2015), girişimcilik eğiliminin, yeni bir iş kurma, yeni iş konsepti geliştirme, mevcut bir işletmeye yeni değer katma anlamına gelen bir zihniyeti tanımladığını belirtmektedir. Girişimcilik eğilimi, yeni kurulan işletmeler için çok önemlidir ve işletmenin başarısı ve büyümesi üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Bilim insanları, bir girişimin faaliyete geçmesinde girişimcilik eğiliminin geçerli bir faktör olduğuna dair kanıtlar ortaya koymuşlardır. Bu yönde gerçekleştirilen çok sayıda çalışmaya göre, girişimcilik eğilimi, araştırmacıya girişimcilik sürecini gerçekleştirmesi ve girişimcilik eğiliminin öncüllerini belirleyerek girişimcilik eylemlerini en iyi şekilde tahmin etmesi için önemli bilgiler verdiğini göstermektedir (Yousaf vd., 2015; Ibrahim ve Mas'ud, 2016; Farrukh vd., 2017; Gelaidan ve Abdullateef, 2017).

3. PSİKOLOJİK SERMAYE

Günümüzde çoğu alanda yaşanan değişim örgütlerde rekabet üstünlüğü sağlayan sermaye türlerine yansımıştır. Geleneksel olarak kabul edilen fiziksel, finansal ve teknolojik sermaye türleri rekabet üstünlüğü için gerekli olsalar da artık yeterli olmamaktadırlar. İnsan faktörünü ön plana çıkararak ve sürdürülebilir rekabet üstünlüğü sağlayan beşeri, sosyal ve psikolojik sermaye gibi yeni sermaye türlerinin önemi giderek artmaktadır (Keleş, 2011: 346).

Psikolojik sermaye, pozitif örgütsel davranış akımı doğrultusunda şekillenmektedir. Pozitif örgütsel davranış alanında yapılan çalışmalardan en önemli ve etkili sonuçlarından biri, Luthans vd. 2000'li yıllarda ortaya koydukları ve "öz-yeterlilik", "iyimserlik", "umut" ve "dayanıklılığa" bağlı olarak gelişen, kişilerin pozitif psikolojik durumlarına odaklanan "Psikolojik Sermaye" çalışmaları olmuştur (Yıldırım, 2014: 71).

Psikolojik sermayenin tanımı yapılırken şu hususlar göz önünde tutulmalıdır: (1) Zorlu işleri başarmak için gerekli çabayı gösterebileceğine güvenme (öz-yeterlilik); (2) şimdi ve gelecekte başarılı olmaya dair olumlu beklenti (iyimserlik); (3) hedeflere ulaşmak için azim gösterme (umut); (4) zorluklar ve sıkıntılar karşısında ayakta kalabilme ve her şeye rağmen başarıya ulaşma (dayanıklılık) (Kalman, 2017: 19). Psikolojik sermaye içerisinde bu hususları barındıran ve bireyin gelişimine dair olumlu psikolojik durumu olarak tanımlanmaktadır.

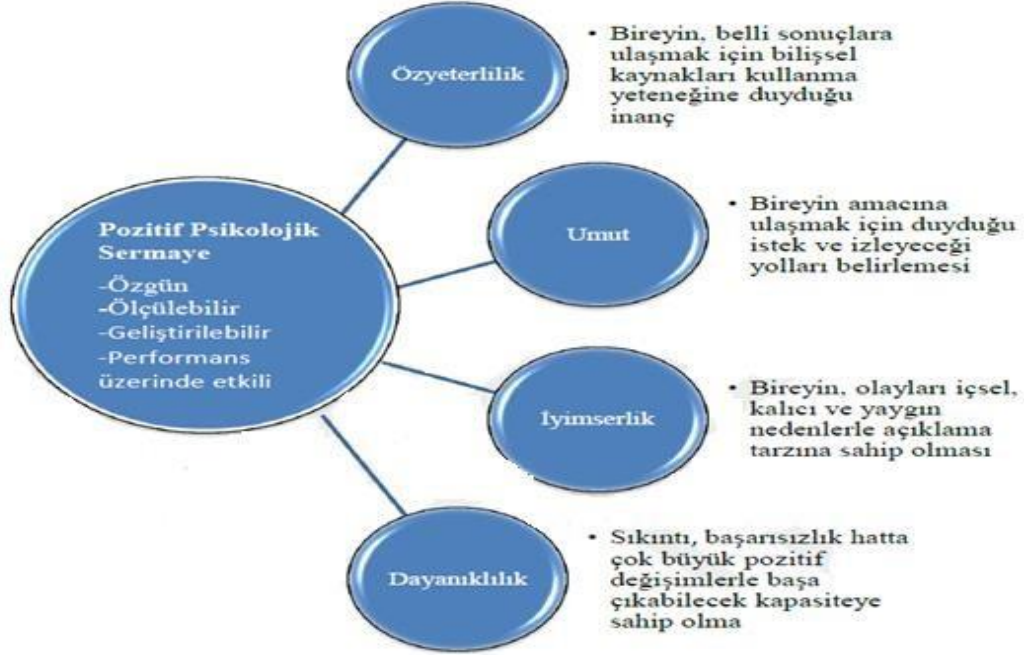
Genel olarak ifade edecek olursak psikolojik sermaye, kim olduğumuz ve pozitif gelişim yolu ile ne olabileceğimizdir. Durumsal bir yapıya sahip olan psikolojik sermaye karakter gibi sabit özelliklere göre değişmeye ve gelişmeye açıktır. Bu sayede insan kaynaklarını eğitim ile geliştirme imkanı doğar. İnsan kaynağını anlama ve idare etme açısından önemli bir role sahip olan psikolojik sermaye yeni bir bakış açısı kazandırmıştır. Bu bakış açısını daha iyi anlayabilmemiz ve diğerlerinden ayırt etmemiz için psikolojik sermayenin belirgin bazı özelliklerini incelememiz gerekmektedir. Bu özellikler şöyle sıralanabilir (Uğur, 2017: 8):

- Beşeri sermayeye göre psikolojik sermaye daha kapsamlıdır.
- Sosyal sermayeye kıyasla psikolojik sermayenin daha geniş bir kapsamı vardır.
- Psikolojik sermayenin yönü pozitiftir.
- Psikolojik sermayeyle eşdeğer veya benzeyen bir kavram yoktur yani emsalsizdir.
- Psikolojik sermaye teori ve araştırmayı temel alır.
- Psikolojik sermaye ölçülebilir nitelikler taşır.
- Psikolojik sermaye durumsaldır ve bu nedenle geliştirilebilir.
- Psikolojik sermayenin iş performansı üzerinde kayda değer bir etkisi mevcuttur.

Bu özellikler göz önüne alındığında psikolojik sermayenin diğer kavramlardan farklı ve emsalsiz olduğu anlaşılmaktadır. Psikolojik sermayenin üzerinde pozitif psikoloji önemli derecede etkilidir. Sürdürülebilir rekabet ve rekabet üstünlüğü sağlamada da son derece önemli olan psikolojik sermaye iş performansının artmasına yardımcı olarak rekabet üstünlüğünü elde etmemizi sağlamaktadır (Akçay, 2011: 88).

3.1. Psikolojik Sermayenin Boyutları

Psikolojik sermaye öz-yeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık boyutlarından oluşmaktadır. Bütüncül bir bakış açısına dayalı olan psikolojik sermaye bu boyutların bir arada olmasıyla birlikte belirli pozitif katkılar ve sinerjinin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Şekil- 1'de psikolojik sermayenin boyutları gösterilmiştir (Özcalık, 2017: 71).

Şekil 1. Psikolojik Sermayenin Boyutları

Kaynak: Luthans ve Youssef, 2004: 152.

3.1.1. İyimserlik

İyimserlik bireylerin olumlu olayları içsel, kalıcı ve yaygın; olumsuz olayları ise dışsal, geçici ve sadece o duruma göre nitelendirmeleridir. İyimserlik en basit anlamı ile kişilerin olumsuz ve istenmeyen durumlar karşısında dayanıklı kalabilmesidir. Aynı zamanda insanların zor durumda kaldığında neler yaptığı ile zorlukların üstesinden gelebilme yeteneğini doğrudan etkilemektedir (Yaşın, 2016: 47). İyimser insanlar iyi şeylerle karşılaşacağını düşünürken kötümser insanlar kötü şeylerle karşılaşacağını düşünürler. İkisi arasında önemli derecede fark vardır çünkü iyimserler sorunlar ve zorluklarla uğraşırken sergiledikleri başarı ve tavırlar açısından farklılık gösterirler (Güler, 2016: 17).

İyimserlik, bireylerin genel bakış açısı olarak olumlu ve olumsuz olayları açıklayan bir kişilik özelliği olarak tanımlayabiliriz. İyimser kişiler olumsuz olayları dışsal, geçici ve duruma özgü; kötümser kişi ise içsel, sürekli ve genel olarak açıklamaktadır. Başarıya ulaşan iyimser bir birey başarısını evrensel, sabit ve içsel gibi atıflarda bulunarak açıklamaktadır. İyimserler olumsuz olayların geçici aksilikler olduğunu düşünürken kötümserler bu olayın uzun süreceğine ve kalıcılığına inanmaktadırlar. Pozitif olaylar karşısında ise iyimserler başarıyı devamlı ve kalıcı etkenlere bağlarken kötümserler tesadüf ve şansa bağlamaktadırlar (Güler, 2016: 17).

İyimserlik kavramına örgüt düzeyinde bakacak olursak iş yerinde iyimserlik üç şekilde kullanılmaktadır. Birinci kullanımda örgütler baskı altındayken daha fazla çalışan ve performans gösteren çalışanların seçilmesini ifade etmektedir. İkinci anlamda iyimserlik, seçilen çalışanın doğru işlere yerleştirilmesine yardımcı olmayı işaret etmektedir. Mesela stres düzeyinin çok yoğun olduğu halkla ilişkiler, satış ve pazarlama gibi işlere iyimser çalışanları yerleştirmek doğru olacaktır. Son kullanım alanı ise örgütlerde çalışan bireylere iyimserliği sonradan öğretmektir. Çünkü iyimserlik herkeste bulunan ve eşit derecede dağıtılmış bir özellik değildir. Bazı bireyler iyimserlik özelliğine doğuştan sahipken bazıları ise bu özelliği eğitim ile kazanmaktadır (Seligman, 2006:258). İyimser olma özelliğine sahip olan bireylerin motivasyonları daha yüksek olacağından çalışma hayatlarında daha yüksek başarı elde edeceklerdir (Aktaran: Bıyıkbeyi, 2015: 30).

Schulman psikolojik sermayenin gelişmesi için iyimserliği oluşturan bazı önerilerde bulunmuştur: Bir sorunla karşılaştığında, kendi kendini baltalayan inanışları tanımlamak, inanışların doğruluğunu değerlendirmek, yanlış inanış saptanırsa onun yerine daha yapıcı ve doğru bir inanış koymak. Ayrıca iş yerinde iyimserliği geliştirmek için geçmişe hoşgörü ile bakmak, şu andan memnun olmak ve gelecekteki fırsatları değerlendirmek gerekmektedir (Berberoğlu, 2013: 17).

Psikolojik sermayenin alt boyutlarından olan iyimserlik incelendiğinde girişimcilik eğilimi üzerinde etkisi olan bir değişken olarak kabul edilir. Çünkü iyimserlik bireylerin girişimcilik faaliyetlerinin sürekliliğini ve yaptıkları işe bağlılıklarını olumlu etkilemektedir. İyimser kişiler gelecekle ilgili bardağın dolu tarafını gören kişilerdir. Girişimciler de iyimser olduklarında olumluya odaklanırlar. Bu bağlamda çalışmanın ilk hipotezi aşağıdaki gibidir;

H₁: Girişimcilik eğilimi üzerinde iyimserliğin pozitif bir etkisi vardır.

3.1.2. Dayanıklılık

Psikolojik dayanıklılık, kişinin engel, belirsizlik vb. gibi birçok olumsuz durumla baş etme ve başarılı olma yeteneği olarak görülmektedir. Pozitif örgütsel davranış bağlamında ise kişisel pozitif psikolojik kapasite olarak tanımlanan dayanıklılık kavramı bu bağlamda terslikten, çatışmadan, belirsizlikten, hatadan ve artan sorumluluktan tekrar kendini toparlama olarak ifade edilebilir (Çetin ve Basım, 2012: 125).

Psikolojik dayanıklılık aynı zamanda esneklik olarak da bilinmektedir. Bireyler önemli bir değişim, sıkıntı ve risk ile karşılaştıklarında bununla baş edebilme yeteneğidir ve zorluklar karşısında uyum halidir. Dayanıklılık söz konusu zorluklarla karşılaşıldığı zaman hareket kabiliyetinin yüksek olmasını, kendini ayarlayabilmeyi, sürekli ve hızlı bir şekilde çözüm üretmeyi kapsar. Dayanıklılığın işten ayrılma, işsizlik, stres vb. durumlar ile başa çıkmada etkili olduğu görülmüştür. Kısaca hem olumlu durumlarla hem de olumsuz durumlarla baş etmeyi sağlar (Özcalık, 2017: 80).

Dayanıklılık düzeyi yüksek bireyler şu özellikleri taşırlar: (1) Bireyler herhangi bir zorluk ile karşılaşmaya hazır olup, gerçeği olduğu gibi kabul ederler. (2) İnançları güçlüdür ve yaşamlarını anlamlı kılan değerleri desteklerler. (3) Bireyler karşı karşıya kaldıkları bir değişime çabucak uyum sağlar ve doğaçlama davranabilirler (Aslan, 2017: 23).

Bu özelliklerin yanı sıra psikolojik dayanıklılığı yüksek olan bireyler iyimser, dışa dönük ve tecrübelidirler. Kendileri için riskli bir durumla karşı karşıya kaldıklarında pozitif tepki verip direnç gösterirler. Dayanıklılığı yüksek bir birey kriz ortamında

bile önceliklerini gözden geçirip gücünü ve cesaretini arttırarak problemin merkez noktasına odaklanıp bu problemi çözebileceği bir strateji geliştirirler (Aslan, 2017: 24). Bu bireyler zorlukları ve aksilikleri yaşamın bir parçası olarak görürler ve çözüm odaklı yaşarlar. Kişinin başarı veya başarısızlığı üzerinde etkili olan faktörlerden bir diğeri dayanıklılıktır. Yoğun baskı ve karmaşık çevre koşulları altında soğuk kanlı davranıp, hızlı ve doğru kararlar alabilmek kişilerin bu koşullara dayanıklı bireyler olmalarını gerektirmektedir. Kişilerin dayanıklılık özelliğini geliştirmek için risk, varlık ve süreç odaklı stratejilerin izlenmesi önemlidir. Risk odaklı strateji uygulandığı takdirde, risk yaratan faktörler engellenmekte veya azaltılmaktadır. Varlık odaklı strateji uygulandığı takdirde, sosyal sermaye ve diğer kaynakların kalitesi ve sayısı geliştirilmektedir. Süreç odaklı strateji uygulandığında ise, insan odaklı sistemlerin gücü harekete geçirilmektedir. (Yıldız, 2015: 29-30).

Dayanıklılık, bireylerin zorluk ve sıkıntı yaşadıkları durumlarda dahi yaşamlarına devam edebilmelerini ifade etmektedir. Dayanıklılık beklenmeyen olaylar karşısında kendisini gösterir. Dayanıklılık düzeyi yüksek olan bireyler zor zamanlarının üstesinden gelebilecek güce sahiptirler. Dolayısıyla girişimcilik faaliyetlerinde de sıkça görülen belirsizlik ve zorluklarla dayanıklılık düzeyi yüksek olan bireyler başa çıkma ihtimali daha yüksektir. Bu da bize dayanıklılık ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda çalışmanın ikinci hipotezi aşağıdaki gibidir;

H₂: Girişimcilik eğilimi üzerinde dayanıklılığın pozitif bir etkisi vardır.

3.1.3. Umut (Hope)

Umut kavramı Snyder'in çalışmaları ile birlikte pozitif psikoloji alanında kullanılmaya başlanmıştır. Umut, değerli hedefler belirleyebilme ve bu hedeflere ulaşmada bireylerin karşılaşılan engellerin üstesinden gelebilme inancı yani başarma gücünü kapsayan motivasyonel bir durumdur. Snyder umut kavramını, etkileşimli temsil ile metotlardan ortaya çıkan ve başarıya dayanan pozitif bir durum olarak açıklamaktadır. Bu açıdan bakıldığında umut sadece amaca odaklı enerji olarak istemeyi değil bununla beraber amacın başarılması için bir yol olan metodu da içermektedir (Çetin ve Basım, 2012: 123).

Kısaca açıklayacak olursak Snyder'e göre umut; araç, yollar ve amaçlardan oluşan üç boyutlu bir süreçtir. Yani bireylerin amaçları, bu amaçlar için harekete geçme (araç) ve hedeflere ulaşmak için alternatif yollar bulma konusundaki düşünce sürecidir (Özcalık, 2017: 77). Bahsedilen bu üç boyut bireylerin hedeflerine ulaşmada ne derece başarılı olacağına bir göstergesidir. Ancak Umut Teorisi'ne göre amaç ve aracın bulunduğu her yerde alternatif yolların kendiliğinden oluşacağı söylenir. Bu teoriye göre bireyler, çıkmaza girip alternatif bir yol bulamadıklarında sadece amacına ulaşamamış kişiler olarak değil, aynı zamanda öğrenilmiş çaresizliğin ilk aşamasında olan kişiler olarak tanımlanmaktadırlar. Buna göre umut, kişileri öğrenilmiş çaresizliğe değil alternatif yollara yönlendirmektedir. Bu bağlamda umut düzeyi yüksek bireyler ile düşük bireyler arasındaki fark tartışılmayacak kadar açıktır. Bu nedenle örgütlerde umut düzeyleri yüksek bireylerin olması örgüte değer kazandıracaktır (Yıldırım, 2014: 79-80). Umut düzeyi yüksek olan bir birey hedefe giden birinci yolu tıkandığında, alternatif yollar üreterek "Bunu yapmak için bir yol bulacağım" şeklinde olumlamalarda bulunur. Ayrıca "Bunu yapabilirim", "Durmayacağım", "Bunu bitireceğim" gibi içsel konuşma kalıpları kullanılmaktadır (Topaloğlu, 2013: 19-20).

Bireysel ve örgütsel düzeyde umut seviyesini arttırmak için kullanılacak yöntemleri şu şekilde sıralayabiliriz; Hedef saptama, zorlayıcı hedefler, sıralama, katılım, ödül,

kaynaklar, stratejik uyum ve eğitimidir (Korkmaz, 2014: 40-41). Bu yöntemler sayesinde daha başarılı, umutlu, olumlu beklentileri olan, sağlıklı çalışanlara sahip olunabileceği düşünülmektedir.

Psikolojik sermayenin bir diğer alt boyutu olan umut girişimcilik eğilimi üzerinde etkile olan değişkenler arasında yer almaktadır. Çünkü umut düzeyi yüksek olan bireyler karşılaştıkları bir zorluk durumunda kendilerine birçok çözüm yolu üretebilirler. Umudun genel anlamda kişinin kendi yapmış olduğu faaliyetleriyle alakalıdır. Dolayısıyla kişinin umut düzeyi ne kadar yüksek ise girişimcilik eğilimi de o kadar yüksek olacaktır. Bu bağlamda çalışmanın üçüncü hipotezi aşağıdaki gibidir;

H₃: Girişimcilik eğilimi üzerinde umudun pozitif bir etkisi vardır.

3.1.4. Öz-Yeterlilik

Albert Bandura'nın geliştirdiği Sosyal Bilişsel Teori'ye dayanan öz-yeterlilik kavramı davranışçı ve sosyal öğrenme çatısının kullanılması ile oluşturulmuştur. Söz konusu bu teori hem psikoloji, hem de örgütsel davranış açısından büyük bir öneme sahiptir. Bunun ilk nedeni, hem davranışçılıktan hem de sosyal öğrenmeden daha kapsamlı olmasıdır. Teoriye göre öğrenme verileri bilişimsel süreçler ile elde edilmektedir. Teoride geçen "sosyal" kavramında bireyler öğrendiklerini toplumun bir parçası olarak ifade ederken, "bilişimsel" kavramında ise öğrenilen bu bilgilerin motivasyon, tutum ve davranış süreçleri ile işlenmesini ifade eder. Çalışan bireylerin bilgi ve davranışları buldukları örgütten etkilenir ve bireylerin kişilik özelliklerine göre şekillenir. Bu teori üzerine kurulmuş olan öz-yeterlilik kavramı, bireylerin davranışlarının, buldukları çevreyi etkileyebileceğine dair inançlarından ne ölçüde etkilendiğiyle ilgilenen bu kavramı ortaya çıkarmıştır (Çınar, 2011: 26).

Öz-yeterlilik, bireyin belli koşullarda, mevcut görevini başarıyla yapmak için gereksinim duyduğu bilişsel kaynak, davranış biçimleri ve motivasyonu konusunda kendine duyduğu güven ve kendisine bakış açısıdır. Kısaca bireyin davranışlarının istenilen sonuca ulaşması ve bu davranışta başarılı olacağına dair kanaati olarak tanımlanabilir. O halde bireyin herhangi bir alanda veya görevde öz-yeterlilik kazanması; o görevi başarılı bir şekilde yapmasına, başkalarının deneyimlerinden yararlanmasına, teşvik edilmesine ve pozitif geribildirim almasına bağlıdır. Bunların yanında çalışanın görevi bir parça olarak değil de küçük ve yapılması daha kolay alt bileşenlere ayırarak yapması ve başardığı taktirde bunları birleştirerek görevinde öz-yeterlilik kazanması sağlanabilir. Ayrıca senaryo uygulamaları, örnek olay çalışmaları yapmak, yöneticinin çalışanı ödüllendirmesi, destek programları, çalışanlara birtakım olanaklar sunarak daha elverişli fiziksel ve psikolojik çalışma ortamının sağlanması öz-yeterlilik kazanmalarını sağlayan yöntemler olarak belirlenmiştir (Akçay, 2011: 125).

Öz-yeterlilik, bireyleri güçlükler karşısında yeteneklerini kullanmayı ve bu güçlüklerle yüzleşmeye yöneltir. Hedeflere ulaşmak için çaba sarf etmelerini sağlar ve enerji verir. Bireyin hedefine ulaşma noktasında karşı karşıya kalacağı sorunlarda kararlı olmalarını sağlar. Öz-yeterlilik bireylerin kendine dair öğrendiği ve zaman içerisinde geliştirebildiği bir niteliğidir. Benliğimize dair bir özellik ve kimliğimizin farkında olmamız demektir. Öz-yeterliliği olan bireylerde zor görevler seçip yüksek hedefler belirleme, güçlüklerden ve mücadele etmekten mutlu olma, motivasyon düzeyi yüksek, amaçlara ulaşmak için gerektiğinden fazla çaba gösterme, herhangi bir sorun karşısında kararlı ve emin olma gibi özellikler görülür (Uğur, 2017: 10).

Yukarıda sayılan bu özelliklere göre öz-yeterlilik sahibi bireyler az girdi ile daha uzun süre verimli çalışırlar, hedeflerin onlara tayin edilmesini beklemez kendileri seçerler, öz-yeterliliği düşük insanlara çok ağır gelen sorunlar onları çok az etkiler (Uğur, 2017: 11).

Psikolojik sermayenin son alt boyutu olan öz- yeterlilik, belirlenen amaca ulaşmak için gerekli olan eylemleri belli bir düzen içerisinde organize etme ve sürdürme kabiliyetine olan inançtır. Bu nedenle girişimcilik ile bağdaşmaktadır ve öz-yeterliliğin girişimcilik eğilimi üzerinde pozitif bir etkisi olması beklenir. Çünkü öz-yeterliliği yüksek olan bireyler girişimcilikte daha başarılı olabilirler. Bu bağlamda çalışmanın son hipotezi aşağıdaki gibidir;

H₄: Girişimcilik eğilimi üzerinde öz- yeterliliğin pozitif bir etkisi vardır.

4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

4.1. Örneklem ve Verilerin Analiz Yöntemi

Araştırmanın ana kitlesi üniversitelerin herhangi bir bölümünde okuyan ve yeni mezun olup bir işletme kurmayı planlayan ve planlamayan kişilerden oluşmaktadır. Veri toplamak amacıyla kullanılan anketler çevrimiçi yöntem ile uygulanmış olup toplam 330 kişiye ulaşılmıştır. Anket çalışması elektronik posta ile kartopu örnekleme yöntemi kullanılarak Türkiye genelinde gerçekleştirilmiştir. Anket uygulaması 2019 Mayıs ayı ile 2020 Mart ayı arası dönemde gerçekleştirilmiştir.

Araştırma verileri SPSS 22 paket programı kullanılarak, psikolojik sermaye ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkinin ortaya konulması için frekans, faktör, güvenilirlik, regresyon ve bağımsız gruplar t testi yapılmıştır.

4.2. Ölçekler ve Anket Formunun Oluşturulması

Çalışmada veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmada kullanılan anket üç bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde ankete katılan öğrencilerin cinsiyeti, yaşı ve eğitim düzeyi gibi demografik özellikler belirlenmiştir. Anketin ikinci bölümünde Thompson (2009) tarafından geliştirilen 10 ifadeden oluşan 'Girişimcilik Eğilimi Ölçeği' kullanılmıştır. Son bölümde ise, Luthans ve diğerleri (2007) tarafından geliştirilen ve Erkuş ve Fındıklı (2013) tarafından yapılan çalışmada da kullanılan 'Psikolojik Sermaye Ölçeği' kullanılmıştır. Anketin bu bölümünde katılımcılara 24 ifade yöneltilerek psikolojik sermayenin dört alt boyutu ölçülmektedir. Bu 24 ifadenin ilk altı sorusu dayanıklılık boyutunu, 7, 8, 9, 10, 11, 12. sorular umut boyutunu, 13, 14, 15, 16, 17 ve 18. sorular öz- yeterlilik boyutunu, son altı soru ise iyimserlik boyutunu ifade etmektedir. Ölçekler 5'li Likert tipinde hazırlanmış olup ölçeklerdeki maddelerin puanlanması, "kesinlikle katılmıyorum" (1 puan), "katılmıyorum" (2 puan), "kararsızım" (3 puan), "katılıyorum" (4 puan), "kesinlikle katılıyorum" (5 puan) şeklinde yapılmaktadır.

5. ANALİZ VE BULGULAR

Çalışmada ilk olarak frekans analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 1'de görüldüğü gibidir. Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların %69,7'si kadın, %30,3'ü erkektir. Ayrıca katılımcıların %3'ü 18 yaşından küçük, %82,7'si 19-29 yaş aralığında, %14,2'si 30-39 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük bir bölümü gençlerden oluşmaktadır. Eğitim durumlarına göre katılımcıların dağılımı ise, %8,7'si lisans mezunu, %15,5'i yüksek lisans mezunu ve %1,8'inin doktora eğitimi almış olduğu görülmektedir. Analizlerde yeterli birim sayısına ulaşmak ve grup ortalamaları arasındaki farklılıkları doğru bir şekilde tespit edebilmek için birim sayısı yeterli düzeyde olmayan gruplar birleştirilmiştir.

Tablo 1. Frekans Analizi Sonuçları

Cinsiyetiniz?		
	Frequency	Percent
Kadın	230	69,7
Erkek	100	30,3
Total	330	100,0
Eğitim Durumunuz?		
	Frequency	Percent
Lisans	273	82,7
Yüksek Lisans	51	15,5
Doktora	6	1,8
Total	330	100,0
Yaşınız?		
	Frequency	Percent
19'dan küçük	10	3,0
19-29	273	82,7
30-39	47	14,2
Total	330	100,0

5.1. Faktör Analizi Sonuçları

Çalışmanın devamında faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen analiz sonucunda verilerin faktör analizine uygunluğu KMO ve Barlett küresellik testi sonuçlarına bakılarak tespit edilmiştir. Tablo 2'de KMO örneklem yeterlilik indeksi değerinin ,872>,60 olması ve Barlett küresellik testi sonucunda anlamlılık değerinin (Sig.) 0,00<0.05 olması çalışmada toplanan verilerin faktör analizinde kullanılabilirliğini ortaya koymaktadır.

Tablo 2. KMO ve Barlett Küresellik Test Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,872
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	4710,123
	df	561
	Sig.	,000

Anket yöntemi ile toplanan verilerin kullanıldığı çalışmalarda analizlere geçmeden önce, faktör analizi sonuçlarını önemli derecede olumsuz etkileyebilecek maddelerin veya değişkenlerin tespit edilebilmesi ve analizden çıkartılıp çıkartılmayacağına karar verilebilmesi amacıyla anti-image korelasyon tablosundan yararlanılabilir. Tabloda köşegenlerde yer alan örneklem yeterlik ölçütlerinin (değerlerinin) 0.5'ten büyük olması ölçekteki söz konusu maddenin faktör analizine uygun olduğunu ifade eder (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu & Yıldırım, 2005). Ek 2'de yer alan anti-image korelasyon matrisinde tüm değerlerin 0,50'den büyük olduğu görülmektedir.

Tablo 3'de ise açıklanan toplam varyanslar yer almaktadır. Toplam varyansın %61.393'ü ölçek tarafından açıklanabilmektedir. Açıklanan varyans değerlerinin 8 faktörlü bir ölçek yeterli olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2008).

Tablo 3. Açıklanan Toplam Varyans

Faktörler	Faktör Özdeğeri	Varyans Yüzdesi %	Toplam Varyans %
Faktör 1: Umut	8,674	25,511	25,511
Faktör 2: Girişimcilik Eğilimi	3,669	10,791	36,302

Faktör 3: Özyeterlilik	2,025	5,956	42,258
Faktör 4: Dayanak	1,753	5,157	47,415
Faktör 5: Kötümserlik	1,421	4,178	51,593
Faktör 6: İyimserlik	1,215	3,573	55,166
7	1,102	3,240	58,406
8	1,016	2,987	61,393

Tablo 4'te görüldüğü gibi, 34 maddeye ilişkin faktör yükleri 0.41 ile 0.82 arasında değişmektedir. Yapılan çözümlene sonucunda maddelerin 8 faktörde toplandığı görülmüş ancak faktör 7 ve 8 yorumlanabilir (anlamlı) faktörler olmadığı için analizlerden çıkartılmıştır. Bunun sebebi faktörleri oluşturan maddelerin birbirleriyle ilişkisiz olması ve normal şartlarda farklı faktörler altında yer almalarının beklenmesidir. Yapılan analiz sonucunda 34 maddenin 30'unun ölçekte yer almaya uygun olduğuna karar verilmiştir.

Tablo 4. Ölçekte Yer Alan Maddelerin Faktör Yükleri

Maddeler	Faktörler ve Faktör Yükleri						7	8
	Umut	GEğilim	ÖYeter.	Dayanak.	Kötümserlik	İyimserlik		
Eğitim dönemindeki stresli olayların üstesinden gelebilirim.	,805	,060	,225	,139	,183	,006	-,040	,111
Daha önce de zorluklarla karşılaştığım için eğitim hayatımda karşıma çıkan zorlukların üstesinden gelebilirim.	,764	-,084	,268	-,001	,087	,030	,003	,041
Eğitim döneminde aynı anda birçok meselenin üstesinden gelebileceğimi hissediyorum.	,737	,030	,218	,197	,162	-,001	-,037	-,041
Mecbur kalırsam, derslerime kendi başıma çalışabilir ve sorunlarımı kendi başıma halledebilirim.	,711	-,069	,052	,222	,071	,123	,107	,143
Öğrencilik dönemindeki zorluklarla bir şekilde başa çıkarım.	,695	,076	,278	,195	,217	,089	-,093	,043
Herhangi bir sorunla karşılaştığımda farklı çözüm yolları bulabilirim.	,609	,096	,241	,340	-,057	,060	,146	-,086
Uzun vadede çözülebilecek sorunları analiz edip çözüm bulmakta kendime güvenirim	,507	,001	,449	,224	,146	,061	,098	-,085
Öğrencilik döneminde problemlerle karşılaştığımda kendimi hemen toplayamam.(t)	,477	-,104	-,300	,103	-,459	,019	-,059	,062
Nasıl yeni bir iş kurulacağını öğrenmek için zaman harcıyorum.	,093	,816	,118	,120	-,087	,054	,058	,164
Kendi işimi kurmaya dair hiçbir planım yok.(t)	-,035	,814	-,027	,044	-,025	,009	-,116	,030
İlerde kendi işimi kurmayı planlıyorum.	,075	,804	-,011	-,007	-,019	,056	-,032	-,062

Bir iş kurabilmek için para biriktiriyorum	-,057	,709	,180	,023	-,088	,148	,075	,139
Nasıl iş kurulacağına dair kitaplar okumam.(t)	,152	,680	-,090	-,067	-,192	-,034	,042	,110
Yeni iş kurma fırsatları ile ilgili hiç araştırma yapmadım.(t)	-,103	,588	,142	-,065	-,020	,217	-,115	,004
Ders yöntemleri tartışılırken fikirlerimi kendimden emin şekilde söylerim.	,191	,030	,729	,067	-,078	,036	,188	,052
Ders amaç ve hedeflerinin belirlenmesine katkıda bulunurken kendimden eminimdir.	,251	,052	,702	,146	,023	,028	,116	-,051
Sınıfta sunum yaparken kendimden eminimdir.	,212	,086	,632	,056	,181	,118	-,114	,153
Okul ile ilgili sorunlar hakkında okul dışındaki kişilerle (ailem, arkadaşlarım, akrabalarım vs.) konuşurken kendimden eminimdir.	,336	,018	,618	,182	-,142	,083	,025	-,132
Eğitim döneminde belirsizliğin olduğu zamanlarda, genellikle en iyi ihtimalin gerçekleşeceğini düşünürüm.	,143	-,009	,560	,054	,002	-,016	-,042	,501
Hocalarımla derslerim hakkında konuşurken kendimden eminimdir.	,340	,154	,558	,255	,184	,009	-,131	,108
Gelecekteki eğitim hedeflerime ulaşmak için azimle çalışıyorum.	,147	,091	,123	,742	,136	,063	,064	-,011
Kendimi başarılı bir öğrenci olarak görüyorum.	,182	,000	,204	,669	,262	,077	-,042	,034
Eğitimim ile ilgili hedeflerime ulaşmak için farklı yollar düşünebilirim.	,401	-,015	,266	,643	-,041	,115	-,065	-,004
Eğitimim ile alakalı kendimi bir çıkmazda bulursam, kurtulmak için çeşitli yollar düşünebilirim.	,273	,052	,008	,606	-,218	-,026	,161	,230
Geleceğe dair işlerimi dikkatle planlarım.	,051	,190	,063	,470	,256	,250	,322	,005
Eğitim hayatımda işler hiç istediğim gibi gitmez.(t)	-,139	,038	,105	-,109	,747	,015	-,046	-,015
Eğitimim ile alakalı bir şeylerin kötü gitme ihtimali varsa, zaten kötü gideceğini düşünürüm.(t)	-,241	-,006	-,043	-,043	,602	-,031	-,041	-,111
Eğitim hayatımda daha önce önüme koyduğum hedeflerime ulaştığımı düşünüyorum.	,087	,036	,155	,365	,471	,020	,110	-,394

" Her işte bir hayır vardır" anlayışını benimserim.	,059	,018	,051	,113	-,014	,820	,014	-,021
Eğitim geleceğim hakkında iyimserimdir	,181	,036	,184	,255	,421	,509	,013	,413
İş dünyasına dair dergi, gazete ve internet kaynaklarını takip ederim.	-,044	-,218	-,046	-,083	-,305	-,120	-,709	-,109
Kişisel bütçemi dikkatlice planlarım.	,185	,085	,146	,116	-,217	,447	,632	-,134
Eğitim hayatım ile ilgili daima bardağın dolu tarafından bakmaya çalışırım	,395	,027	,203	,165	-,258	,391	,058	,502
Finansal planlama kitapları okurum.	-,129	,386	-,004	,183	,093	-,235	,292	,414

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 14 iterations.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin iç tutarlılığı (güvenirliliği) Cronbach alpha (α) modeli ile tespit edilmiştir. Tablo 5'den de görülebileceği gibi alpha modeline göre yapılan güvenilirlik analizi sonucuna göre, 34 maddesi olan (N=34) psikolojik sermaye ve girişimcilik eğilimi ölçeğinin Cronbach's Alpha (α) değeri 0,887, 30 maddesi olan genel ölçeğin 0,881, girişimcilik eğilimi ölçeğinin 0,805 ve psikolojik sermaye ölçeğinin ise 0,905 çıkmıştır. Bu değer Hair vd. (2005) tarafından önerilen 0.70 değerinin üzerinde olduğundan, kullanılan ölçeğin iç tutarlılık ve güvenilirlik düzeyinin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 5. Ölçeklerin Genel Güvenirliliği

Ölçek	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Ölçeğin Geneli	,887	34
30 Maddeli Ölçek	,881	30
Girişimcilik Eğilimi	,805	10
Psikolojik Sermaye	,905	24

5.2.HİPOTEZLERİN TEST EDİLMESİ

5.2.1. Regresyon Analizi Sonuçları (Bağımlı Değişken: Eğilim, Bağımsız Değişken Psikolojik Sermaye Unsurları)

Çalışmada sonraki aşamada tanımlayıcı istatistikler ile korelasyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Tablo 6 incelendiğinde her bir değişkenin minimum, maksimum, ortalama, std. sapma, çarpıklık ve basıklık değerlerinin hesaplandığı ve verilerin normal dağıldığı görülmektedir. Ayrıca korelasyonlara bakıldığında en güçlü ilişkilerin umut-yeterlilik, umut- dayanıklılık ve umut-iyimserlik arasında tespit edildiği görülmektedir.

Tablo 6. Tanımlayıcı İstatistikler ve Korelasyon Analizi Sonuçları

	Minimum	Maksimum	Ortalama	Std. Sapma	Çarpıklık	Basıklık
Umut	8,00	40,00	31,6929	5,27309	-,740	1,325
Eğilim	6,00	30,00	18,4636	5,38941	-,243	-,398
Yeterlilik	6,00	30,00	22,5303	4,02734	-,369	1,126
Dayanıklılık	5,00	25,00	19,5788	3,08169	-,777	2,037
İyimserlik	5,00	25,00	17,9758	3,14677	-,595	,969

Korelasyonlar

	Eğilim	Umut	Yeterlilik	Dayanıklılık	İyimserlik
Eğilim	1,000	,085(,063)	,153(,003)	,168(,001)	,069(,105)
Umut	,085 (,063)	1,000	,630(,000)	,525(,000)	,467(,000)
Yeterlilik	,153 (,003)	,630 (,000)	1,000	,445(,000)	,304(,000)
Dayanıklılık	,168 (,001)	,525(,000)	,445(,000)	1,000	,467(,000)
İyimserlik	,069 (,105)	,467(,000)	,304(,000)	,467(,000)	1,000

*Parantez içerisindeki değerler olasılık değerleridir.

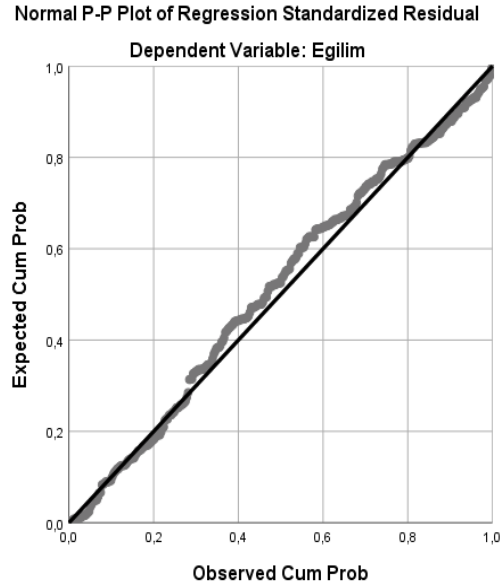
Sonraki aşamada bağımlı değişkenin girişimcilik eğilimi olduğu regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Tablo 7’de yer alan ANOVA sonuçlarına göre model anlamlıdır (sig. Değeri 0,05’ten küçük). “Model Özeti” tablosuna bakıldığında, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkendeki değişimin yaklaşık %4’ünü açıkladığı görülmektedir (R^2 değeri 0,039). Durbin Watson değerinin 2’ye yakın olması ciddi bir otokorelasyon probleminin olmadığı göstermektedir. Katsayılar tablosunda “Collinearity İstatistikleri” sütunundaki VIF ve tolerans değerlerine bakıldığında modelde bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında çoklu doğrusal bağıllığın olmadığı görülmektedir. VIF değeri açıklayıcı değişken sayısı az olduğunda 5’ten büyükse, ciddi çoklu doğrusal bağlantı olduğu anlamına gelir. Katsayılar tablosuna göre psikolojik sermaye unsurlarından girişimci özyeterliliği ve dayanıklılık, girişimcilik eğilimini pozitif ve anlamlı etkilemektedir.

Tablo 7. Regresyon Analizi Sonuçları

Model Özeti								
Model	R	R Kare	Düzeltilmiş R Kare	Tahminin Standart Hatası	Durbin-Watson			
1	,198	,039	,027	5,32146	1,890			
ANOVA								
Model		Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Ortalama Kare	F	p		
1	Regression	374,963	4	93,741	3,310	,011***		
	Residual	9175,013	324	28,318				
	Total	9549,976	328					
Katsayılar								
Model	Standartlaştırılmamış Katsayılar		Standartlaştırılmış Katsayılar	t	Sig.	Collinearity İstatistikleri		
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF	
1	(Constant)	11,892	2,267		5,245	,000		
	Umut	-,080	,080	-,078	-1,002	,317	,489	2,045
	Yeterlilik	,184	,095	,137	1,930	,054**	,585	1,710
	Dayanıklılık	,263	,119	,150	2,211	,028***	,641	1,561
	İyimserlik	-,011	,110	-,006	-,096	,924	,713	1,403

** ve *** sırasıyla %10 ve %5 anlamlılık düzeylerini ifade etmektedir.

Doğrusallık grafiği incelendiğinde ise bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki beklenen ve gözlenen değerler arasında pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Ayrıca beklenen ve gözlenen değerlerin pozitif yönlü bir doğru etrafında toplanması psikolojik sermaye unsurlarının girişimciliği pozitif yönde etkilediğini göstermektedir.

Grafik 1. Doğrusallık

5.2.2.Regresyon Analizi Sonuçları (Bağımlı Değişken: Eğilim, Bağımsız Değişken Psikolojik Sermaye)

Çalışmada daha sonra psikolojik sermaye ile girişimcilik eğilimi arasındaki doğrudan ilişkiye bakılmış ve bu amaçla iki değişkenli regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Tablo 8'de yer alan ANOVA sonuçlarına göre model anlamlıdır (sig. Değeri 0,05'ten küçük). Model Özeti tablosuna bakıldığında, bağımsız değişken olan psikolojik sermaye bağımlı değişkendeki değişimin yaklaşık %5'ini açıkladığı görülmektedir (R kare değeri 0,053). Durbin Watson değerinin 2'ye oldukça yakın olması herhangi bir otokorelasyon probleminin olmadığını göstermektedir (2,007). Katsayılar tablosunda Collinearity İstatistikleri sütunundaki VIF ve tolerans değerlerine bakıldığında modelde bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlılığın olmadığı görülmektedir. Katsayılar tablosuna göre psikolojik sermayenin girişimcilik eğilimini pozitif ve anlamlı etkilemektedir.

Tablo 8. Regresyon Analizi Sonuçları

Model Özeti								
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson			
1	,230 ^a	,053	,050	6,68384	2,007			
ANOVA ^a								
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.		
1	Regression	813,100	1	813,100	18,201	,000 ^b		
	Residual	14608,293	327	44,674				
	Total	15421,392	328					
Katsayılar								
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity İstatistikleri	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	20,820	2,729		7,630	,000		
	Psermaye	,126	,030	,230	4,266	,000	1,000	1,000

5.2.3. Girişimcilik Eğilimi ve Psikolojik Sermaye Unsurlarının Cinsiyet Gruplarına Göre T Testi Sonuçları

Çalışmada daha sonra bireylerin cinsiyetlerine göre girişimcilik eğilimlerinin ve psikolojik önyargı unsurlarının farklılaşıp farklılaşmadığı bağımsız gruplar t testi ile incelenmiştir. Tablo 9'da yer verilen analiz sonuçlarına göre girişimcilik eğiliminin ve psikolojik sermayenin alt boyutlarından dayanıklılık alt boyutunun kadın ve erkek girişimci adayları arasında anlamlı bir şekilde farklılaştığı; umut, özyeterlilik ve iyimserlik alt boyutlarının ise farklılaşmadığı görülmektedir. Buna göre, erkek girişimci adaylarının kadın adaylardan daha fazla girişimcilik eğilimine sahip oldukları ve kadın girişimci adaylarının psikolojik sermaye unsurlarından biri olan dayanıklılığının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 9: Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Grup İstatistikleri					
	Cinsiyetiniz?	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Girisimcilik	Kadın	230	31,4870	6,88821	,45420
	Erkek	100	34,3000	6,38258	,63826
Dayanik	Kadın	230	23,6783	3,37742	,22270
	Erkek	100	22,5700	3,73965	,37396
umutt	Kadın	229	23,6856	3,94777	,26088
	Erkek	100	23,0200	4,92772	,49277
ozyeter	Kadın	230	23,3435	3,62058	,23873
	Erkek	100	22,7700	4,44689	,44469
iyim	Kadın	230	21,5826	3,29743	,21743
	Erkek	100	21,4500	4,53355	,45335
		t	df	Sig. (2-tailed)	
Girisimcilik		-3,485	328	,001*	
Dayanik		2,651	328	,008*	
umutt		1,301	327	,194	
ozyeter		1,231	328	,219	
iyim		,298	328	,766	

* %1 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın örneklemini üniversitelerin herhangi bir bölümünde okuyan ve yeni mezun olup bir işletme kurmayı planlayan kişiler oluşturmaktadır. Araştırmanın temel amacı üniversite öğrencilerinin psikolojik sermayelerinin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisini tespit etmektir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular geleceğin girişimcileri, girişimcilik eğitimi veren eğitimciler ve işletmeler açısından öneri niteliği taşımaktadır. Ayrıca bireyler psikolojik sermayenin önemini kavrayarak kendi içlerindeki girişimcilik potansiyelini, psikolojik sermayenin boyutlarından hangisini geliştirerek ortaya çıkarabilecekleri konusunda bir fikir sahibi olacaklardır. Yapılan çalışmanın bu nedenlerden ötürü ilgililere önemli katkılar vereceği düşünülmektedir.

Çalışmada psikolojik sermayenin alt boyutlarının girişimcilik eğilimine etkisi incelenmiş ve psikolojik sermaye olgusu ile dört alt boyutundan (umut, iyimserlik, dayanıklılık ve öz-yeterlilik) ikisinin (girişimci öz yeterliliği ve dayanıklılık) girişimcilik eğilimini pozitif etkilediği tespit edilmiştir.

Çalışmada ayrıca erkek girişimci adaylarının kadın adaylardan daha fazla girişimcilik eğilimine sahip oldukları ve kadın girişimci adaylarının psikolojik sermaye unsurlarından biri olan dayanıklılığının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Literatür incelendiğinde Şeşen ve Basım (2012) üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi üzerinde öz-yeterliliğin pozitif yönlü bir etkisi olduğu ortaya koymuştur. Özdemir ve Özgüner (2016) psikolojik sermayenin girişimcilik eğilimi üzerinde etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Önay ve diğerleri (2017) çalışanların girişimcilik niyetini umut ve öz-yeterlilik pozitif yönde etkilerken, iyimserlik ve dayanıklılık anlamlı olarak etkilemediğini saptanmışlardır. Diğer ülkelerde yapılan çalışmalar incelendiğinde; Bangun ve Al Raysid (2015)'in yüksek lisans öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, Torres vd. (2017) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada, Chang-Hyun Jin (2017) tarafından yapılan çalışmada ve Sebora ve Tantiukoskula (2011) tarafından yapılan çalışmada psikolojik sermayenin girişimcilik eğilimi üzerinde pozitif bir etkiye sahip olduğu ve psikolojik sermayenin alt boyutlarının da ayrı ayrı girişimcilik eğilimine pozitif yönde ve anlamlı bir etkisi olduğu saptanmıştır (Yalçın, 2018, s. 127). Özetle, daha önce yapılmış ve literatürdeki yerini almış çalışmalara bakıldığında bu çalışmanın sonuçları ile benzer doğrultuda oldukları görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında bireylerin psikolojik sermaye düzeyleri ne kadar yüksek ise girişimcilik eğilimlerinin o kadar yüksek olduğu söylenebilir. Girişimci bireylerin sayısı ve bu yatırımların düzeyi arttırılmak isteniyor ise girişimci adaylarının psikolojik sermayelerini arttıracak politikalar geliştirilmesi gerektiği söylenebilir. Bu amaçla çeşitli eğitimler, destekler ve yönlendirmeler yapılabilir.

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin psikolojik sermayelerinin ve alt boyutlarının girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisini ölçen sayılı çalışmalardandır. Literatüre bakıldığında umut, öz-yeterlilik, dayanıklılık ve iyimserlik ayrı ayrı ele alınmıştır. Psikolojik sermaye ve girişimcilik kavramları günümüzde hem iş hem de akademik çevrelerde oldukça fazla ilgi görmektedir. Bu çalışmanın kaynak ihtiyacı duyan tarafların bu bağlamdaki ihtiyaçlarını karşılaması ümit edilmektedir.

Bu çalışmanın bulgularından hareketle gelecekte yapılacak olan çalışmalara yönelik birtakım öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Sonraki çalışmalarda örneklem sayısı arttırılarak ve çeşitlendirilerek sonuçlar daha fazla genelleştirilebilir.
- Türk öğrenciler ile yabancı uyruklu öğrencilerin girişimcilik niyetleri ve psikolojik sermaye düzeyleri arasındaki farklılıklar ortaya konulabilir.
- Bu çalışmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Gelecekte yapılacak olan çalışmalarda mülakat yöntemi gibi farklı yöntemler kullanılabilir.
- Psikolojik sermayenin yanı sıra entelektüel, duygusal, sosyal ve beşeri sermayeler baz alınarak ilişkiler, benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulabilir.
- Bu çalışma girişimci adayları üzerinde yapılmıştır. Sonraki çalışmalarda toplumun farklı kesimleri dikkate alınabilir. Farklı kesimler üzerinde farklılıklar ortaya konulabilir.

KAYNAKÇA

Akçay, V. H. (2011). Pozitif psikolojik sermayenin kişisel değerler bakımından iş tatminine etkisi ve bir araştırma (Doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Akduru, H. E. (2020). İşgörenlerin umut, iyimserlik, dayanıklılık ve öz yeterlilik düzeylerinin iç girişimcilik eğilimlerine etkisine dair özel sağlık sektöründe bir çalışma. *Business and management studies: An international journal*, 8(2), 1167-1192.

Akyön, F. V. (2020). Girişimcilik niyeti, öz-yeterlilik ve girişimcilik potansiyeline çevrenin etkisi: Sağlık yönetimi lisansüstü öğrencileri üzerine bir araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 15(2), 78-94.

Aslan, İ. (2017). Öğretmenlerin pozitif psikolojik sermaye algıları ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.

Balaban, Ö., Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi: Sakarya üniversitesi İİBF örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*. 3 (2), 133- 147.

Berberoğlu, N. (2013). Psikolojik sermayenin örgütsel vatandaşlık üzerine etkisi: Bir alan araştırması (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bıyıkbeyi, T. (2015). Çalışanların örgütsel adalet algıları ile psikolojik sermaye düzeyleri arasındaki ilişki: Doğu Akdeniz bölgesinde bir ilde bir alan araştırması (Yüksek lisans tezi). Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Çetin, F., Basım, N. (2012). Örgütsel psikolojik sermaye: bir ölçek uyarlama çalışması. *Amme İdaresi Dergisi*, 45 (1), 121-137.

Çınar, E. (2011). Pozitif psikolojik sermayenin örgütsel bağlılıkla ilişkisi (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Doğan, N. (2013). Türkiye’ de girişimcilik eğilimi: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma (Doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ekici, E. (2016). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimini belirlemede planlanmış davranışlar teorisi ve girişimcilik eğitiminin rolü (Yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Erkuş, A., & Fındıklı, M. A. (2013). Psikolojik sermayenin iş tatmini, iş performansı ve işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisine yönelik bir araştırma. *Istanbul University Journal of the School of Business Administration*, 42(2).

Farrukh, M., A.A. Khan, M. Shahid Khan, S. Ravan Ramzani and B.S.A. Soladoye, 2017. Entrepreneurial intentions: The role of family factors, personality traits and self-efficacy. *World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development*, 13(4): 303-317. Available at: <https://doi.org/10.1108/wjemsd-03-2017-0018>.

Gelaidan, H.M. and A.O. Abdullateef, 2017. Entrepreneurial intentions of business students in Malaysia: The role of selfconfidence, educational and relation support. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 24(1): 54- 67. Available at: <https://doi.org/10.1108/jsbed-06-2016-0078>. Ghazali, Z., N.A. Ibrahim and F.A. Zainol, 2013. Factors affecting entre

Güler, G. (2016). Pozitif psikolojik sermaye ile örgütsel bağlılık ilişkisi: Mersin ili perakende sektörü çalışanları üzerine bir araştırma (Yüksek lisans tezi). Toros Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Ibrahim, N. and A. Mas’ud, 2016. Moderating role of entrepreneurial orientation on the relationship between entrepreneurial skills, environmental factors and entrepreneurial intention: A PLS approach. *Management Science Letters*, 6(3): 225- 236. Available at: <https://doi.org/10.5267/j.msl.2016.1.005>.

Kahya, V. (2019). Psikolojik sermayenin girişimci olma eğilimine etkisi: KOSGEB girişimcilik eğitimine katılan kursiyerler üzerine bir araştırma. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 12(18), 634-657.

Kalman, M. (2017). Ortaokul öğretmenlerinin psikolojik sermayelerinin geliştirilmesine yönelik bir uygulama (Doktora tezi). Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Keleş, N. H. (2011). Pozitif psikolojik sermaye: Tanımı, bileşenleri ve örgüt yönetimine etkileri. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 345-350.

Kılınç, E., ve Kanayıran, B. (2020). İşletme fakültesi öğrencilerinin psikolojik sermaye düzeylerinin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisinin incelenmesi. *International Journal of Management and Administration*, 4(7), 34-53.

Korkmaz, O. (2014). Öğretmenlerin psikolojik sermaye algıları ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki (Kahramanmaraş örneği), (Yüksek lisans tezi). Zirve Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Liñán, F. and A. Fayolle, 2015. A systematic literature review on entrepreneurial intentions: Citation, thematic analyses, and research agenda. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 11(4): 907-933. Available at: <https://doi.org/10.1007/s11365-015-0356-5>.

Luthans, F. Ve Youssef, C. M. (2004). Human, social and now positive psychological capital management: Investing in people for competitive advantage. *Organizational Dynamics*, 33(2), 143-160.

Luthans, F., Youssef, C. M., Avolio, B. J. (2007). *Psychological Capital: Developing the Human Competitive Edge*. New York: Oxford University Press.

Mahfud, T., Triyono, M. B., ve Mulyani, Y. (2020). The influence of social capital and entrepreneurial attitude orientation on entrepreneurial intentions: The mediating role of psychological capital. *European Research on Management and Business Economics*. 26(1), 33-39.

Margaça C, Hernández-Sánchez B, Sánchez-García JC ve Cardella GM (2021). The roles of psychological capital and gender in university students' entrepreneurial intentions. *Frontiers in Psychology*. 11:615910, 1-16.

Mohamad, N., H.-E. Lim, N. Yusof and J.-J. Soon, 2015. Estimating the effect of entrepreneur education on graduates' intention to be entrepreneurs. *Education+ Training*, 57(8/9): 874-890. Available at: <https://doi.org/10.1108/et-03-2014-0030>.

Mungan, S. (2013). Kadın girişimcilik değerleri ile kadın girişimcilik algısı arasındaki ilişkide girişimcilik eğitimlerinin rolü (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Oguntimehin, Y.A. and O.O. Olaniran, 2017. The relationship between entrepreneurship education and students' entrepreneurial intentions in Ogun State-Owned Universities, Nigeria. *British Journal of Education*, 5(3): 9-20

Öge, S. ve Kaplan, M. (2017). Girişimcilik eğitiminde pozitif psikolojik sermayenin rolü üzerine bir değerlendirme. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(4), 28-33.

Önay, I., Ayas, S., Uğurlu, Ö. Y. ve Önay, M. B. (2017). Psikolojik sermaye ile girişimcilik niyeti ilişkisi. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 3(3), 55-66.

Özcalık, F. (2017). Pozitif ve negatif duygusallığın örgütsel sinizm üzerindeki etkisinde psikolojik sermayenin rolü (Doktora tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Özdemir, A. ve Özgüner, M. (2016). Psikolojik sermayenin girişimcilik eğilimine etkisi: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 5107-5121.

Phuong, T.H. and T.T. Hieu, 2015. Predictors of entrepreneurial intentions of undergraduate students in Vietnam: An empirical study. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 5(8): 46-55. Available at: <https://doi.org/10.6007/ijarbss/v5-i8/1759>.

Polas, R. H., Bhattacharjee, A., Raju, V. ve Hossain, M. I. (2019). Demographic factors influence on the tendency to become entrepreneur: Estimating the antecedents and

consequences of entrepreneurial tendency. *International Journal of Management*, 8(1), 48-60.

Rasyid, A. A., ve Bangun, Y. R. (2015). The relationship between psychological capital and entrepreneurial traits: A case study of MBA SBM ITB students in Bandung. *Journal of Business and Management*, 4(3), 297-316.

Seligman, M. (2006). *Learned Optimism: How To Change Your Mind And Your Life*. New York: Vintage Books.

Şeşen, H., Basım, N. (2012). Demografik faktörler ve kişiliğin girişimcilik niyetine etkisi: Spor bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 12, 21-28.

Thompson, E. R. (2009). Individual entrepreneurial intent: Construct clarification and development of an internationally reliable metric. *Entrepreneurship theory and practice*, 33(3), 669-694.

Topaloğlu, T. (2013). Psikolojik sermaye: Psikolojik sermaye ile iş performansı arasındaki ilişkiye otantik liderliğin düzenleyici etkisi. (Doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Uğur, D. (2017). Psikolojik sermaye ve örgütsel adaletin iş performansı üzerindeki etkisi (Yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ulucan, S. (2015). Girişimcilik eğiliminin ve girişimcilik eğilimini etkileyen faktörlerin analizi: Ortaöğretimde lise 3. ve 4. sınıf öğrencileri üzerinde bir uygulama (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yalap, O., Polatçı, S. ve Yılmaz, H. (2020). Do psychological capital and communication skills affect entrepreneurial intention? A study on students studying at a university in Turkey. *Global Journal of Business, Economics and Management: Güncel Sorunlar*, 10 (1), 21-30.

Yalçın, F. (2018). Üniversite öğrencilerinin psikolojik sermayelerinin girişimcilik eğilimleri Üzerindeki etkisi (Yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Yaşın, T. (2016). Kişilik özellikleri ve psikolojik sermayenin psikolojik iyi oluş, akış deneyimi, iş tatmini ve çalışan performansına etkileri (Doktora tezi). Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yıldırım B. H. (2014). Örgütsel güven ile psikolojik sermaye arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik bir araştırma. (Yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Yıldız, H. (2015). Pozitif psikolojik sermaye, örgütsel güven ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi: Bir alan araştırması (Doktora tezi). Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Yousaf, U., A. Shamim, H. Siddiqui and M. Raina, 2015. Studying the influence of entrepreneurial attributes, subjective norms and perceived desirability on entrepreneurial intentions. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 7(1): 23-34. Available at: <https://doi.org/10.1108/jeee-03-2014-0005>.

Zhao, J., Wei, G., Chen, K., ve Yien, J. (2020). Psychological capital and university students' entrepreneurial intention in China: Mediation effect of entrepreneurial capitals. *Frontiers in Psychology*. 10, 2984.

EKLER**EK-1 Araştırmada Kullanılan Anket Formu**

DEĞERLİ KATILIMCI;			
Bu anketin amacı “Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sermayelerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerindeki Etkisinin Belirlenmesidir”. Anketimiz 3 bölümden oluşmaktadır.			
1. Bölümde Katılımcıların demografik özellikleri (yaş, cinsiyet, eğitim durumu),			
2. Bölümde Katılımcıların Girişimcilik ile İlgili İfadelere Katılma Derecesi,			
3. Bölümde Katılımcıların Psikolojik Sermaye ile İlgili İfadelere Katılma Derecesi incelenmiştir.			
BÖLÜM 1: Demografik bilgiler. Lütfen ilgili yerleri işaretleyiniz.			
1) Cinsiyetiniz	Kadın ☐	Erkek ☐	
2) Eğitim Durumunuz	Doktora ☐	Yüksek Lisans ☐	Lisans ☐
3) Yaşınız	18'den Küçük ☐	19-29 ☐	30-39 ☐

BÖLÜM 2: Girişimcilik düzeyiniz ile ilgili aşağıdaki ifadelere katılım derecelerinizi, beşli ölçeğe göre belirtiniz (Lütfen aşağıdaki ifadelerde belirtilen niteliklerin sizde ne ölçüde bulunduğunu işaretleyiniz).

1	2	3	4	5	
Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Girişimcilik Düzeyinin Belirlenmesine Yönelik Sorular					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1) İlerde kendi işimi kurmayı planlıyorum.					
2) Geleceğe dair işlerimi dikkatle planlarım.					
3) İş dünyasına dair dergi, gazete ve internet kaynaklarını takip ederim.					
4) Yeni iş kurma fırsatları ile ilgili hiç araştırma yapmadım.					
5 Finansal planlama kitapları okurum.					
6) Bir iş kurabilmek için para biriktiriyorum					
7) Nasıl iş kurulacağına dair kitaplar okumam					
8) Kişisel bütçemi dikkatlice planlarım.					
9) Kendi işimi kurmaya dair hiçbir planım yok.					
10) Nasıl yeni bir iş kurulacağını öğrenmek için zaman harcıyorum.					

BÖLÜM 3: Okuduğunuz okul ve kendinize ilişkin psikolojik sermaye ile ilgili aşağıdaki ifadelere katılım derecelerinizi, beşli ölçeğe göre belirtiniz (Lütfen aşağıdaki ifadelerde belirtilen niteliklerin sizde ne ölçüde bulunduğunu işaretleyiniz)

Psikolojik Sermaye Düzeyinin Belirlenmesine Yönelik Sorular	Kesirlikle Katılım oranı	Katılmıyor	Katılmıyor	Katılmıyor	Kesirlikle Katılım oranı
1) Eğitimim ile alakalı kendimi bir çıkmazda bulursam, kurtulmak için çeşitli yollar denebilirim.					
2) Gelecekteki eğitim hedeflerime ulaşmak için azimle çalışıyorum.					
3) Herhangi bir soruna karşılaştığımda farklı çözümler bulabilirim.					
4) Kendimi başarılı bir öğrenci olarak görüyorum.					
5) Eğitimim ile ilgili hedeflerime ulaşmak için farklı yollar denebilirim.					
6) Eğitim hayatımda daha önce öngörmeye koyduğum hedeflerime ulaştığımda denebilirim.					
7) Öğrencilik döneminde problemlerle karşılaştığımda kendimi hemen toplayamam.					
8) Öğrencilik dönemindeki zorluklarla bir şekilde başa çıkarırım.					
9) Mecbur kalırsam, derslerime kendi başıma çalışabilirim ve sorunlarımı kendi başıma halledebilirim.					
10) Eğitim dönemindeki stresli olayların üstesinden gelebilirim.					
11) Daha önce de zorluklarla karşılaştığım için eğitim hayatımda karşıma çıkan zorlukların üstesinden gelebilirim.					
12) Eğitim döneminde aynı anda birçok meselemin üstesinden gelebileceğimi hissediyorum.					
13) Uzun vadede çözülebilecek sorunları analiz edip çözüm bulmakta kendime güvenirim.					
14) Hocalarımın derslerim hakkında konuşurken kendimden eminimdir.					
15) Ders yöneticileri tartışılabilir fikirlerimi kendimden emin şekilde söylerim.					
16) Ders amaç ve hedeflerinin belirlenmesine katkıda bulunurken kendimden eminimdir.					
17) Okul ile ilgili sorunlar hakkında okul dışındaki kişilerle (ailem, arkadaşlarım, akrabalarım vs.) konuşurken kendimden eminimdir.					
18) Sınıfı sunum yaparken kendimden eminimdir.					
19) Eğitim döneminde belirlediğim önemli zamanlarda, genellikle en iyi ihtimalin gerçekleşeceğini düşünürüm.					
20) Eğitimim ile alakalı bir şeylerin kötü gitme ihtimali varsa, zaten kötü gideceğini düşünürüm.					
21) Eğitim hayatım ile ilgili daima bardoğru yönü taraftan bakmaya çalışırım.					
22) Eğitim geleceğim hakkında iyimserimdir.					
23) Eğitim hayatımda işler hiç istediğim gibi gitmez.					
24) " Her işte bir hayır vardır" anlayışım benimserim.					

EK 2: Anti-Image Korelasyon Matrisi

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	Madde
-,132	,409	,226	,092	-,273	,095	-,008	-,064	-,066	,764 ^a	1
,028	-,071	-,227	,055	-,061	-,052	,091	-,104	,848 ^a	-,066	2
-,011	,043	-,099	-,076	,022	-,208	,118	,790 ^a	-,104	-,064	3
,193	-,235	-,054	-,083	-,060	-,107	,735 ^a	,118	,091	-,008	4
-,268	-,006	-,005	,121	-,090	,705 ^a	-,107	-,208	-,052	,095	5
-,284	-,066	-,188	,198	,781 ^a	-,090	-,060	,022	-,061	-,273	6
,085	-,101	-,051	,843 ^a	,198	,121	-,083	-,076	,055	,092	7
-,007	,165	,699 ^a	-,051	-,188	-,005	-,054	-,099	-,227	,226	8
,344	,752 ^a	,165	-,101	-,066	-,006	-,235	,043	-,071	,409	9
,832 ^a	,344	-,007	,085	-,284	-,268	,193	-,011	,028	-,132	10
,034	-,016	-,076	-,042	,025	-,121	,081	,022	-,057	-,075	11
-,013	-,005	,105	-,020	-,092	-,011	-,017	-,042	-,279	,049	12
,030	,079	-,164	-,040	,003	,065	,054	-,025	,086	-,033	13
,084	,022	,040	-,042	,007	-,169	,122	,099	-,108	,050	14
-,165	-,028	-,024	,051	,105	,121	-,183	-,042	,040	,040	15
,031	-,026	,022	,162	,050	-,041	-,042	-,150	-,025	-,021	16
-,104	-,162	-,045	-,103	-,002	-,037	,001	,096	,052	-,070	17
-,105	-,152	-,010	-,023	-,023	,000	-,026	,128	-,028	-,096	18
,016	-,002	-,078	,035	,178	-,007	,034	-,027	,009	-,054	19
,034	,059	,116	-,028	-,149	-,042	,012	,034	-,056	,106	20
-,061	,004	,024	-,137	,047	-,048	-,100	,036	-,030	,003	21
-,024	-,181	-,086	-,034	,052	,043	,129	,009	,036	-,172	22
,067	,094	,015	-,013	-,065	,055	-,031	-,054	-,046	,076	23
-,025	,064	,146	-,018	-,045	-,021	,151	,056	-,006	,092	24
,075	,007	-,105	-,018	-,132	-,011	-,065	-,052	,008	-,014	25
-,025	-,116	-,131	,076	,097	,047	,038	-,046	,043	-,101	26
-,144	-,062	-,179	,049	,134	,142	-,059	,080	,057	-,052	27
,033	,111	,066	,054	-,028	-,080	-,139	-,023	-,012	,044	28
-,071	,074	,218	-,132	-,118	,015	,005	-,009	-,039	,150	29
-,069	,035	,026	-,073	,037	,016	,003	,046	-,056	,010	30
-,019	-,087	-,111	,076	,043	-,039	,069	-,029	,169	-,004	31
-,060	-,043	,004	-,025	-,026	,038	-,135	-,060	-,201	-,056	32
-,013	-,129	-,074	,005	-,150	-,066	,022	,074	,074	-,049	33
-,054	,023	-,164	-,038	-,016	,143	-,056	,056	-,075	,000	34

21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11
,003	,106	-,054	-,096	-,070	-,021	,040	,050	-,033	,049	-,075
-,030	-,056	,009	-,028	,052	-,025	,040	-,108	,086	-,279	-,057
,036	,034	-,027	,128	,096	-,150	-,042	,099	-,025	-,042	,022
-,100	,012	,034	-,026	-,001	-,042	-,183	,122	,054	-,017	,081
-,048	-,042	-,007	,000	-,037	-,041	,121	-,169	,065	-,011	-,121
,047	-,149	,178	-,023	-,002	,050	,105	,007	,003	-,092	,025
-,137	-,028	,035	-,023	-,103	,162	,051	-,042	-,040	-,020	-,042
,024	,116	-,078	-,010	-,045	,022	-,024	,040	-,164	,105	-,076
,004	,059	-,002	-,152	-,162	-,026	-,028	,022	,079	-,005	-,016
-,061	,034	,016	-,105	-,104	,031	-,165	,084	,030	-,013	,034
,119	-,033	-,119	,017	-,131	,065	-,282	,029	-,030	-,094	,873 ^a
,077	,068	-,061	,107	-,024	-,033	-,199	-,159	-,273	,861 ^a	-,094
-,049	-,153	,050	-,207	-,034	,006	-,120	,011	,922 ^a	-,273	-,030
,134	-,082	,023	-,089	-,098	-,152	-,252	,898 ^a	,011	-,159	,029
-,122	,047	-,010	-,127	,032	-,084	,884 ^a	-,252	-,120	-,199	-,282
-,002	,086	-,004	,021	,037	,860 ^a	-,084	-,152	,006	-,033	,065
,050	,187	-,134	,260	,875 ^a	,037	,032	-,098	-,034	-,024	-,131
,008	-,187	-,126	,933 ^a	,260	,021	-,127	-,089	-,207	,107	,017
-,146	-,291	,914 ^a	-,126	-,134	-,004	-,010	,023	,050	-,061	-,119
-,239	,909 ^a	-,291	-,187	,187	,086	,047	-,082	-,153	,068	-,033
,918 ^a	-,239	-,146	,008	,050	-,002	-,122	,134	-,049	,077	,119
-,211	-,299	,026	-,100	-,009	-,188	-,037	-,029	,000	,002	-,028
-,167	,115	-,160	-,001	,053	-,075	-,010	-,087	-,147	,039	-,018
,074	-,127	,076	-,031	-,038	,028	-,198	,104	,102	-,073	,018
,018	,017	,022	,000	-,038	,021	,021	-,052	-,061	,162	-,076
-,053	,034	,006	-,051	,184	-,022	,038	-,102	-,067	-,071	,009
-,054	-,098	-,077	,053	,086	-,077	,023	,000	-,018	-,144	-,054
-,132	-,004	,144	-,141	-,118	,040	,094	-,045	,037	-,009	,038
,012	,056	-,090	,061	,068	,042	-,096	,027	,009	,048	-,002
,023	,003	,075	,043	-,143	,014	-,061	,022	,048	,053	,026
-,119	-,033	-,091	,001	,089	,031	,107	-,045	-,113	-,080	-,097
,116	-,017	-,011	-,053	-,013	,022	-,062	-,095	,121	,044	,050
,022	,025	,020	,054	-,110	,168	-,139	,077	-,056	,092	,036
-,002	,047	-,087	,044	-,037	-,071	-,075	-,012	,013	,012	,033

32	31	30	29	28	27	26	25	24	23	22
,056	-,004	,010	,150	,044	-,052	-,101	-,014	,092	,076	-,172
-,201	,169	-,056	-,039	-,012	,057	,043	,008	-,006	-,046	,036
-,060	-,029	,046	-,009	-,023	,080	-,046	-,052	,056	-,054	,009
-,135	,069	,003	,005	-,139	-,059	,038	-,065	,151	-,031	,129
,038	-,039	,016	,015	-,080	,142	,047	-,011	-,021	,055	,043
-,026	,043	,037	-,118	-,028	,134	,097	-,132	-,045	-,065	,052
-,025	,076	-,073	-,132	,054	,049	,076	-,018	-,018	-,013	-,034
,004	-,111	,026	,218	,066	-,179	-,131	-,105	,146	,015	-,086
-,043	-,087	,035	,074	,111	-,062	-,116	,007	,064	,094	-,181
-,060	-,019	-,069	-,071	,033	-,144	-,025	,075	-,025	,067	-,024
,050	-,097	,026	-,002	,038	-,054	,009	-,076	,018	-,018	-,028
,044	-,080	,053	,048	-,009	-,144	-,071	,162	-,073	,039	,002
,121	-,113	,048	,009	,037	-,018	-,067	-,061	,102	-,147	,000
-,095	-,045	,022	,027	-,045	,000	-,102	-,052	,104	-,087	-,029
-,062	,107	-,061	-,096	,094	,023	,038	,021	-,198	-,010	-,037
,022	,031	,014	,042	,040	-,077	-,022	,021	,028	-,075	-,188
-,013	,089	-,143	,068	-,118	,086	,184	-,038	-,038	,053	-,009
-,053	,001	,043	,061	-,141	,053	-,051	,000	-,031	-,001	-,100
-,011	-,091	,075	-,090	,144	-,077	,006	,022	,076	-,160	,026
-,017	-,033	,003	,056	-,004	-,098	,034	,017	-,127	,115	-,299
,116	-,119	,023	,012	-,132	-,054	-,053	,018	,074	-,167	-,211
,066	-,058	-,063	-,013	-,048	,017	-,090	,011	-,109	-,157	,919 ^a
-,118	,112	,076	,016	-,054	-,025	-,059	-,095	-,169	,935 ^a	-,157
-,093	-,029	,102	,043	-,147	-,049	-,167	-,212	,915 ^a	-,169	-,109
,085	-,054	-,061	-,169	-,008	-,229	-,212	,888 ^a	-,212	-,095	,011
,038	,002	-,072	-,136	-,131	-,037	,913 ^a	-,212	-,167	-,059	,090
-,078	,155	-,104	-,103	-,205	,883 ^a	-,037	-,229	-,049	-,025	,017
,002	-,070	,075	-,115	,904 ^a	-,205	-,131	-,008	-,147	-,054	-,048
-,066	-,187	,058	,848 ^a	-,115	-,103	-,136	-,169	,043	,016	-,013
,033	-,015	,872 ^a	,058	,075	-,104	-,072	-,061	,102	,076	-,063
-,512	,859 ^a	-,015	-,187	-,070	,155	,002	-,054	-,029	,112	-,058
,836 ^a	-,512	,033	-,066	,002	-,078	,038	,085	-,093	-,118	,066
,209	-,023	-,249	-,104	,023	-,112	-,097	,087	,024	-,097	,049
-,151	-,108	,021	,074	-,092	,063	,004	-,010	-,008	,024	,025

33	,049	,074	,074	,022	-,066	-,150	,005	-,074	-,129	-,013	,036	,092	-,056	,077	-,139	,168	-,110	,054	,020	,025	,022	,049	-,097	,024	,087	-,097	-,112	,023	-,104	-,249	-,023	-,209	,739 ^a	-,104
34	,000	-,075	,056	-,056	,143	-,016	-,038	-,164	,023	-,054	,033	,012	,013	-,012	-,075	-,071	-,037	,044	-,087	,047	-,002	,025	,024	-,008	-,010	,004	,063	-,092	,074	,021	-,108	-,151	-,104	,799 ^a

EK 3: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Faktör Analizi Sonuçları

Rotated Component Matrix ^a		
	Component	
	1	2
Kendi işimi kurmaya dair hiçbir planım yok.	,817	,106
Nasıl yeni bir iş kurulacağını öğrenmek için zaman harcıyorum.	,805	,236
İlerde kendi işimi kurmayı planlıyorum.	,800	,035
Nasıl iş kurulacağına dair kitaplar okumam.	,665	,112
Bir iş kurabilmek için para biriktiriyorum	,662	,294
Yeni iş kurma fırsatları ile ilgili hiç araştırma yapmadım.	,606	,021
Finansal planlama kitapları okurum.	,385	,381
Geleceğe dair işlerimi dikkatle planlarım.	,084	,741
Kişisel bütçemi dikkatlice planlarım.	-,027	,716
İş dünyasına dair dergi, gazete ve internet kaynaklarını takip ederim.	,213	,566
Extraction Method: Principal Component Analysis.		
Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.		
a. Rotation converged in 3 iterations.		

EK 4: Psikolojik Sermaye Faktör Analizi Sonuçları

Rotated Component Matrix ^a					
	Component				
	1	2	3	4	5
Eğitim dönemindeki stresli olayların üstesinden gelebilirim.	,808	,246	,144	,185	,114
Daha önce de zorluklarla karşılaştığım için eğitim hayatımda karşıma çıkan zorlukların üstesinden gelebilirim.	,790	,257	,029	,064	,070
Eğitim döneminde aynı anda birçok meselenin üstesinden gelebileceğimi hissediyorum.	,730	,222	,227	,172	,032
Mecbur kalırsam, derslerime kendi başıma çalışabilir ve sorunlarımı kendi başıma halledebilirim.	,688	,065	,248	,045	,273

Öğrencilik dönemindeki zorluklarla bir şekilde başa çıkarım.	,682	,291	,204	,242	,119
Herhangi bir sorunla karşılaştığımda farklı çözüm yolları bulabilirim.	,543	,257	,449	,001	,034
Uzun vadede çözülebilecek sorunları analiz edip çözüm bulmakta kendime güvenirim	,485	,435	,286	,152	,044
Öğrencilik döneminde problemlerle karşılaştığımda kendimi hemen toplayamam.	,470	,314	-,071	,463	-,015
Ders yöntemleri tartışılırken fikirlerimi kendimden emin şekilde söylerim.	,140	,745	,132	-,045	,039
Ders amaç ve hedeflerinin belirlenmesine katkıda bulunurken kendimden eminimdir.	,201	,715	,204	,044	,010
Sınıfta sunum yaparken kendimden eminimdir.	,218	,636	,020	,164	,168
Okul ile ilgili sorunlar hakkında okul dışındaki kişilerle (ailem, arkadaşlarım, akrabalarım vs.) konuşurken kendimden eminimdir.	,304	,611	,252	-,115	-,024
Eğitim döneminde belirsizliğin olduğu zamanlarda, genellikle en iyi ihtimalin gerçekleşeceğini düşünürüm.	,112	,608	-,025	-,020	,307
Hocalarımla derslerim hakkında konuşurken kendimden eminimdir.	,291	,596	,235	,206	,114
Gelecekteki eğitim hedeflerime ulaşmak için azimle çalışıyorum.	,087	,127	,735	,186	,114
Eğitimim ile ilgili hedeflerime ulaşmak için farklı yollar düşünebilirim.	,358	,245	,666	-,014	,151
Kendimi başarılı bir öğrenci olarak görüyorum.	,135	,196	,626	,304	,162
Eğitimim ile alakalı kendimi bir çıkmazda bulursam, kurtulmak için çeşitli yollar düşünebilirim.	,188	,052	,623	-,162	,184
Eğitim hayatımda işler hiç istediğim gibi gitmez.	,088	-,090	,072	,789	,086
Eğitimim ile alakalı bir şeylerin kötü gitme ihtimali varsa, zaten kötü gideceğini düşünürüm.	,199	,058	,027	,648	,135
Eğitim hayatımda daha önce önüme koyduğum hedeflerime ulaştığımı düşünüyorum.	,079	,080	,438	,484	-,125
Eğitim geleceğim hakkında iyimserimdir	,131	,214	,173	,373	,712
Eğitim hayatım ile ilgili daima bardağın dolu tarafından bakmaya çalışırım	,335	,251	,118	,215	,686
" Her işte bir hayır vardır" anlayışını benimserim.	,018	,033	,163	-,103	,663
Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization. a. Rotation converged in 7 iterations.					